

„Par“ un „pret“...

Deputāta viedoklis

Vārdinš «prioritāte» pamazām pazūd no masu mediju leksikona, diemžēl, — nedevis reālus rezultātus kaut vai tajā sfērā, ar kuru tas visbiežāk ticas saistīts, — lauksaimniecībā.

Sodien gribētu dalīties pārdomās par mūsu sabledrības pābernu — izglītību, konkrēti — par vienu no «karstākajiem» rajona punktiem šajā sistēmā — Rudzētu palīgskolu. To gatavojas slēgt šī gada 1. jūnijā neapmierinošu sanitāri higiēnisko apstākļu dēļ. Lai iepazītos ar reālo stāvokli, Rudzētu apmeklēja rajona tautas izglītības nodajās padome. Problema nav sveša. Pirms pieciem gadiem analoga komisija viesoīās Rudzētos, aizbrauca ar konkrētiem plāniem, bet pa šo laiku vezums nav kustējies no vietas. Vai tiešām vēl pēc pieciem gadiem jaunais deputātu sastāvs ieradīsies Rudzētos, lai aizbrauktu ar tikpat smagu sirdi kā mēs?

Kādi faktori liek domāt par skolas slēgšanu? Godīgi sakot, biju gaidījis kaut ko briesmīku, jo vīrtuve un pārplūdušas ģērbtuvēs Preiļu 1. vidusskolā ir vēl nomācošakas, bet varbūt tas ir tikai mīrklā iespāds. Tātad — galvenās problēmas.

● Virtuves telpu trūkums un neatbilstība sanitārāfām prasībām (abās Preiļu vidusskolās stāvoklis ir tāds pats, tikai tur virtuve apkalpo desmitreiz vairāk skolēnu).

● Sabledrīskās ēdināšanas uzņēmumu apvienības Līvānu zona (tā apkalpo Rudzētus) negrib uznemties skolas apgādi ar pārlikas pūsfabrikātiem, tāpēc visi ēdieni lāgatavo uz vietas.

● Skola pieži «pazūd» elektroīta, nākas izmantot pirms ga-

du desmitiem būvēto malkas plīti, lai skolēnus pabarotu.

● Neregulāra ir dzera mācību ūdens padeve. Artēziskā aka atrodas blakus fermai (jābūt — vismaz 300 metru attālumā).

● Kanalizācijas ūdeni satek novadgrāvi.

● Aukstas klašu telpas (slītāk nav arī Preiļu 1. vidusskolas pirmajā stāvā).

● Lietus laikā pazūd telefona sakari.

Tās ir, manuprāt, operatīvi novēršamas problēmas, tāču ir vēl kadru un to sadzīves apstākļu iautājums, pirts un komunikāciju būve.

Kādi tad būtu galvenie iespējamie risinājumi?

1) Slēgt skolu, skolēnus izvietot vispārizglītojošās skolās, lai tiek turpmāk gala kā grib.

Par:

— bērni ir kopā ar ģimeni,

— tiek normalizēts stāvoklis 5.—9. klasēs.

Pret:

— tā ir liela problēma ģimenei, bet kas tad vairīgs?

— vai šie skolēni apgūs profesiju ģimenei?

— ko daris bāreni, ja paliks daļa skolēnu, kuriem nav vecāku?

3) Atstatā skolu Rudzētos, piebūvēt nepieciešamas ekas un komunikācijas, piešķirt skolai autobusu, kurš pastāvīgi būtu tas rīcība.

Par:

— tāku turpināts iesāktais darbs,

— skolas kā tādas geogrāfiskais stāvoklis (nomājas no cīema).

Pret:

— stipri dārgi celtniecības darbi (var uzbrūvēt jaunu skolu),

— neizdevīgs rajona geogrāfisks stāvoklis (grūti piekļūt no citām skolām),

— pedagoģisko kadru problēma (aktuāla arī pašlaik).

4) Būvēt jaunu devīngadīgo skolu, paredzot atsevišķu bloku palīgskolai, t. i., vienā kompleksā divas mācību iestādes. Var strīdēties par jaunākajām pedagoģiskajām atzinām un anšaubīt, vai glorificēt ārzemju pieredzi,

— palīgskolā lielu daļu no mācībām atvēlētā laika velti darbmācībai, skolēni tur daļēji apgūst kādu profesiju, bet parastos prieķīmetus — 4 klašu apjomā. Parasti skolā šiem skolēniem «jādāvina» trijnīks, sākot ar 4. klasi, citi skolēni to redz un izdara secinājumus...

2) Slēgt skolu, skolēniem parbeigt parasto skolu 4. klasses, tālako audzināšanu veikt ģimenē. Par:

— bērni ir kopā ar ģimeni,

— tiek normalizēts stāvoklis 5.—9. klasēs.

Pret:

— tā ir liela problēma ģimenei, bet kas tad vairīgs?

— vai šie skolēni apgūs profesiju ģimenei?

— ko daris bāreni, ja paliks daļa skolēnu, kuriem nav vecāku?

3) Atstatā skolu Rudzētos, piebūvēt nepieciešamas ekas un komunikācijas, piešķirt skolai autobusu, kurš pastāvīgi būtu tas rīcība.

Par:

— tāku turpināts iesāktais darbs,

— skolas kā tādas geogrāfiskais stāvoklis (nomājas no cīema).

Pret:

— stipri dārgi celtniecības darbi (var uzbrūvēt jaunu skolu),

— neizdevīgs rajona geogrāfisks stāvoklis (grūti piekļūt no citām skolām),

— pedagoģisko kadru problēma (aktuāla arī pašlaik).

4) Būvēt jaunu devīngadīgo skolu, paredzot atsevišķu bloku palīgskolai, t. i., vienā kompleksā divas mācību iestādes. Var strīdēties par jaunākajām pedagoģiskajām atzinām un anšaubīt, vai glorificēt ārzemju pieredzi,

tomēr, manuprāt, šis būtu reālākais variants. Nevajadzētu uzskatīt palīgskolu par kompromiņojošu vai sociāli bīstamu iestādi. Skolas pedagogu pleredze liecina, ka šie bērni nav nezagli, ne sociāli bīstami, un apkārtēnes iedzīvotājiem nebūtu jābaidās par savu īpašumu un drošību.

Tātad — kur būvēt?

— Pilsētās. Droši vien, Preiļos, jo ja būvē trešo vidusskolu, kādu no esošajām varētu nodot palīgskolai. Taču no pedagoģiskā viedokļa nebūtu pareizi izvietot skolu pilsētas centrā.

— Aglonā, jo paredzama zēlsirdības iestāžu kompleksa izveidošana un ir iespēja atbrivojot telpas baznīcas paspārnē izvietot šos likteni pabērnus. Bez tam neskaidrs ir internātā skolas liktenis un, iespējams, palīgskola varētu izvietoties tagadējā internātāskolā. Bet vai būtu pareizi vienai Aglonai uzkratīt visa rajona sociālo problēmu nastu?

— Ličos, Sutros, Rožupē. Visas šīs vletas atrodas labu autoceļu tuvumā, apmēram rajona centrā un tajās ir nepieciešams rekonstruēt vai būvēt skolu. Nemot vērā situāciju, šis objekts būtu ceļams, pārbīdot plānoto objektu rindu.

— Riebiņos, jo tur arī ir sarežģījumi ar skolu. Protams, tā ir vietējās varas problēma, taču, nemot vērā agrofirmas jaujas un materiālu sadales proporcionācijas, šeit iespējams visstrākais un optimālākais risinājums. Vēl jo vairāk, ja šo objektu finansētu Izglītības ministrija.

5) Tautas izglītības nodajās padome izskatītā šo iestāžu un vairums izteicās par šādas skolas būvi uz Preiļu pilsētas robežas aiz siera rūpniecības.

Par:

— lēts objekts, jo turpat ir visas nepieciešamās komunikācijas.

— pilsētā ir visi nepieciešamie dienesti un kadri.

Pret: — bērnus uz šāda tipa mācību iestādēm nosūta, pamatojoties uz ārstu komisijas slēdzēnu un ar vecāku piekrišanu. Pašlaik vecāki nelabpāt sūta bērnus uz palīgskolu neapmierinošo sadzīves apstākļu dēļ. Bet var rasties situācija, ka skola ir uzbrūvēta, bet nav, kas tajā mācās. Vēl jo vairāk — Livāni runā par sava rajona vellošanu. Varbūt tiešām neforsēt jaunas skolas būvi? Vai arī nostādīt kategoriski iautājumu: visus bērnus, kuriem jāmācās šāda tipa skolās, parastās skolās neplēnem.

Nebūtu pareizi kategoriski pieprasīt, lai skola uzņem tikai Preiļu rajona bērnus, jo mūsu skocieni taču ārstējas dažādās speciālās sanatorijās visā republikā (Cirulīši, Sigulda u. c.). Vēl jo vairāk tāpēc, ka ir nepieciešamīgi vismaz 80 skolēni, lai šāda iestāži finansētu Izglītības ministrija.

Jautājums nav viennozīmīgs. Personīgi es un liela daļa pedagogu, ar kuriem esmu runājis, ir par to, lai šāda skola būtu. Taču jāņem vērā piektā punkta «pret» realitātes.

Tautas deputātu padomes sešiā saskaņā ar vietējām padomēm būs jāpienem lēmums bet pagaldām, lai skolu uzturēt kārtībā līdz problēmas galigai atrisinājumam. Jāiegulda kārtējie desmiti tūkstoši rubļu.

J. EGLITIS.

rajona Tautas deputātu padomes izglītības, kulturas un sporta komisijas priekšsēdētājs

Trīspadsmito reizi

Līvānos rīt Mākslas dienas. Bez lieka spožuma un skajuma. Šie pavasara mākslas svētki ir atnākuši tāk, ka dabā uzzied vizbulītes. Gan vienas, gan otras līvāniešiem ir pavasara vēstneses.

Mājbūves tresta un koka konstrukciju rūpnicas Jaudis Šogad likās ar Latvijas PSR Mākslinieku savienības Latgales organizācijas valdes

priekšsēdētāju Osvaldu Zvejsalnieku un viņo darbību.

Pavasara mākslas svētkos piedalījās rajona izpildkomitejas priekšsēdētāja vietniece Valra Vucāne, rajona kultūras nodajās vadītāja Monika Līvdāne, tresta arodkomitejas priekšsēdētājs Aleksandrs Surgunts.

Pašlaik līvānieši var iepazīties

ATTELOS: isi pirms O. Zvejsalnieka gleznu izstādes atklāšanas. No kreisās — tresta arodkomitejas priekšsēdētājs A. Surgunts, māksliniece M. Dubiņina, rajona kultūras nodajās vadītāja M. Līvdāne un mākslinieks O. Zvejsalnieks; ieskats bērnu zimējumu izstādē.

J. SILICKA foto

ar daugavpilsētu Valdas Mežbārdes un Mārtiņa Zīlmara gleznām. Tiekšanās ar autoriem paredzēta vēlāk.

Pārdomājībā sevi apliecināja pašu jaudis — Marija un Olegs Dubiņi. Olegs turpināja strādāt pie Latvijas pilsetu ķerboņu sērijas. Māris jaunā pārtapuši devīnu pilsetu simbolu.

Tagad tie liek tirāzēti. Un skaits netūkstošos. Dubiņi pirmās veidoja mālā Latgales ķerboni. Lafvījas mazais ķerbonis — pēdējais viņa keramikas klāstā.

Marija Dubiņas darbnīca šo-pavasarā ir atvērto durvju dienas. Mākslas cienītāji var iepazīties ar

mākslinieces pēdējo gadu veikumu grāmatu ilustrēšanā, ar grafikas latām un melemi interjeru noformēšanā.

Pavasara mākslas svētku ietvaros ir skatāma plaša rokdarbu izstāde. To autori — paši cilvēki. Un vēl — «Līvānu topošo mākslinieku darbu izstāde». Tā mazliet pretenčiozi sevi plesaka bērni. Kas to lai zin, varbūt kāds no viņiem dienās liešām kļūs par mākslinieku!

V. ROMANOVSĀKIS

Kalmāri
un...
saimnieciskais
aprēķins

Latvijas zvejnieku kolhozi sākuši rūpniecisku kalmāru zveju Atlantijas okeāna starptautiskajos ūdenos Argentīnas tuvu mā. Vispirms republikas traleri devās eksperimentālā ekspedīcijā pēc vērtīgā produkta. Nemot vērā visu pozitīvo un arī negatīvo, kas tajā atklājās, tika izveidota speciāla flote. Tajā ir ārzemju kuģu būvētavās uzbrūvēti okeāna traleri, ko iegādāju-

šies zvejnieku kolhozi «9. Maijs», «Selga», «Zvejnieks» un «Carnikava». — Visas mūsu saimniecības — Latvija to ir vienpadsmit — pārgājušas uz saimniecisko apreķīnu, tāpēc aktuāls kļūvis jautājums, kā valtrāk noplēnīt, tāl skaitā arī ārzemju valūtā, — stāsta Latvijas PSR Zvejnieku kolhozu savienības priekš-

sēdētājs Gunārs Zaks. — Si problēma sevišķi saasinājusies sakarā ar to, ka Rīgas jūras līci un Baltijas jūrā samazinātās rengū, mencu, bušu un brētīlinu nozvejas kvotas, lai atjaunotu zivju krājumus, jo tie intensīvās nozvejas dēļ bija stipri samazinājušies. Vienīgā izeja — meklēt jaunus nozvētas rajonus un objektus. Par tādu «objektu» kļuvuši arī kalmāri, kuru cenas

Fidrisgrofas noslēpums

Braucot no Preiļiem, pie Sutriem labajā pusē kāda kilometra attālumā no ceļa redzama no sarkanem kleģelēm mūrēta divstāvu ēka. Tā esot vecā stikla fabrika. Kaut ko tuvāk mežināju noskaidrot Līvānu stikla fabrikā. Tur teicā, ka pēc visa sprīzei, stikla fabrika bijusi — pagājušajā gadījumā.

Bet vletējtie ledzīvotāji! Vai viņi ko atcerasi Sutri devin-gadīgās skolas direktors Māris Grīgulis teicā tikties ar 82 gadus veco māmuju Helēnu Znotiņu, kura visu mūžu dzīvojusi blakus sādžā — Krieviņekos un, varbūt, kaut ko atceras. Viņa pastātīja: — To sādžu, kur tā sarkanā divstāvu māja, sauc par Fidrisgrofu (nosaukums varēja veidoties, laikās krieviņi vārdus grācis Fridrihs). Runāja, ka sākumā tur bijusi pāri fabrika, bet, kad visus apkārtējos mežus izciruši, sākuši vārti stiklu.

Māmuja stikla fabriku neatceras, bet viņa stāstīja, ka, būdami mazi bērni, bleži staigājuši uz turleni pēc stikla lauskām. Varējis atrast kaut ko līdzīgu glāzēm, krūzēm, sāls traukiem. Stikla lauskas spīgujušas zoji zilās krāsās. Saimnieki iajā mājā bijuši Vīlumi, vēlāk Puncuļi. Tagad gadius divdesmit māja stāv fukšā.

Celi loteiz gājuši citādi. No Fidrisgrofas uz Preiļiem varējis nokļūt caur Pupājiem, Sanaužiem. Smilis stikla kausēšanai varējis iegūt Krieviņeku un Vilkobiju grantsbedrēs.

Apskaņot sarkano divstāvu ēku, var secināt, ka tā ir bijusi dzīvojamā ēka. Reizē ar ēkas celtniecību iestādītas liepu alejas. No stikla kausēšanas krāsnīm nav saglabājies nekas, taču izdevās atrast koka formas fragmentu, plānas betona plāksnes, pārklātās ar stikla «glazūru», zili zaja stikla lauskas.

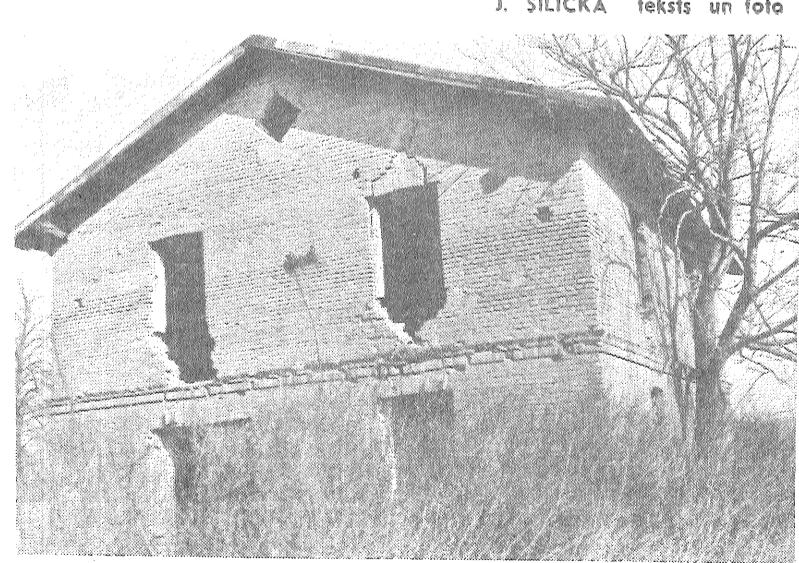
Kad tieši un kas iestītā bijis Fidrisgrofa, paliek noslēpums. Varbūt, kāds no mūsu īstītājēm zina kaut ko vairāk!

ATTELOS:

H. Znotiņa. Rokās cukura trauks, kurš dzimtās ipašumā glabājas ap simts gadiem, varbūt, Fidrisgrofas stikla fabrikā ražots; koka veidnes ierāgs;

Fidrisgrofas divstāvu mūra ēka.

J. Silička teksts un foto

Redaktors P. PIZELIS

LAIKRASTĀ PUBLICĒTIE MATERIĀLI NE VIENMĒR ATSPOGUĻO REDAKCIJAS VIEDOKLI. PAR PERSONU VĀRDU UN UZVĀRDU, SKAITĀ UN FAKTU PAREIZĪBU ATBILD RAKSTU AUTORI.

MŪSU ADRESE:
122820, Preiļi, Komjaunaunes ielā 1.

REDAKCIJAS TALRUNI: redaktors — 22059, redaktora vietniece, lauku dzīves un sporta nodajas — 21759, redaktora vietniece izdevumam krievu valodā — 22154, atbildīga sekretāre — 21996, sabiedriski politiskā nodala — 21769, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodajas — 21985, vēstuļu, skolu dzīves un jaunatnes nodala — 22203, grammatvedība, RPMCT arodkomiteja studinājumiem — 22305.

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespējot Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības apvienības Daugavpils tipogrāfijā (Daugavpilt, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Avtze» (Rīga, K. Valdemāra ielā 105). Viena nosacītā iespiedloksne. Offsetiespiedums. «Novadnieks» («Земляк»). Газета Прейльского района на латышском языке.

RĒZEKNES

PEDAGOĢISKĀ ŠKOLA

1990./1991. mācību gadā uzņem 9. KLASES ABSOLVENTUS:

pirmsskolas audzināšanas specialitātē latviešu un krievu plūsmā,

1. — 4. klašu skolotāju specialitātē latviešu plūsmā ar papildus specialitāti — kultūras darbinieks.

Iestājeksāmeni visās specialitātēs: sacerējums (dzimtā valodā), matemātikā (rakstos).

Visās specialitātēs notiks muzikālās dzirdes un runas pārbaude, 1. — 4. klašu skolotāju specialitātē ar papildus specialitāti — kultūras darbinieks — vēl papildus horeogrāfijas spēju pārbau-de.

Iestājeksāmeni notiks no 1. līdz 10. jūnijam.

Direktoram adresēts iestājeksāmeni visās specialitātēs: sacerējums (dzimtā valodā), matemātikā (vārdos), runas, muzikālās dzirdes un horeogrāfijas spēju pārbau-de.

Iestājeksāmeni notiks no 1. līdz 10. jūnijam.

Iestājeksāmeni: dzimtā valoda (sacerējums), matemātika (vārdos), runas, muzikālās dzirdes un horeogrāfijas spēju pārbau-de.

Iestājeksāmeni notiks no 1. līdz 10. jūnijam.

Iestājeksāmeni notiks no 1. līdz 10. jūnijam.